

PHẦN I : KHÁI QUÁT CHUNG

I . Lí do viết sáng kiến kinh nghiệm :

Âm nhạc nói chung là một nhu cầu về nhận thức – hoạt động và giải trí góp phần làm cho cuộc sống tinh thần của con người thêm phong phú .

Đại hội lần thứ IV ban chấp hành Trung Ương Đảng khoá VII đã khẳng định “con người là động lực của sự nghiệp xã hội mới, đồng thời là mục tiêu của chủ nghĩa xã hội, những con người đó phải được đào tạo về chuyên môn và được giáo dục toàn diện về nhân cách” . Vì vậy đảng ta đã đưa ra chủ trương “giáo dục đào tạo” là vị trí hàng đầu nhằm đào tạo thế hệ trẻ thành những người có kiến thức, có văn hoá, có trình độ cao về KHKT, năng động và sáng tạo, biết sống và làm việc theo những chủ trương, hiến pháp của nhà nước. Do vậy đã từ lâu mục tiêu của giáo dục phổ thông là giáo dục và hoàn thiện nhân cách cho học sinh thông qua 4 yêu cầu : Đức - Trí - Thể - Mĩ . Như vậy giáo dục thẩm mỹ trong nhà trường phổ thông là một trong 4 mặt giáo dục quan trọng nhất để hoàn thiện nhân cách cho các em, chính vì thế môn học âm nhạc hiện nay trong nhà trường phổ thông đã là một trong những môn học chủ yếu để thực hiện nhiệm vụ giáo dục thẩm mỹ – giáo dục cho học sinh những cái hay, cái đẹp trong đời sống tinh thần của học sinh .

Là một giáo viên phụ trách môn học âm nhạc ở trường THCS trong những năm gần đây, Tôi nhận thấy rằng : Mặc dù môn học âm nhạc là một trong những môn cần thiết để giáo dục toàn diện nhân cách cho học sinh góp phần làm cho cuộc sống tinh thần của các em thêm phong phú, tuy nhiên đây lại là một môn học mới và nó không cứng nhắc như những môn học tự nhiên khác nhưng nó lại thuộc môn học trong lĩnh vực nghệ thuật nên âm nhạc đã trở thành một môn học tương đối khó . Hơn thế nữa với đối tượng là học sinh của trường THCS Thái Thịnh ít có điều kiện

đề tiếp xúc với lĩnh vực nghệ thuật này, từ đó các em chưa có ý thức đúng đắn và chưa thấy được tầm quan trọng về môn học, coi đây là môn học phụ nên hầu hết các em chưa chú trọng việc học và nghiên cứu kỹ các kiến thức của bài làm cho khả năng và chất lượng học tập của học sinh đối với môn học còn rất hạn chế .

Là một giáo viên đã được tiếp xúc và làm quen với học sinh ở trường này chưa lâu song tôi thiết nghĩ phải tìm ra một số biện pháp phù hợp với đối tượng học sinh hiện nay của trường và những học sinh của các trường khác có hoàn cảnh tương tự để có thể giúp các em học môn âm nhạc được dễ dàng, say mê và yêu thích hơn, từ đó có thể nâng cao hơn nữa chất lượng môn học âm nhạc nói chung và trong trường THCS Thái Thịnh nói riêng.

II . Mục đích, tầm quan trọng của môn học :

Tìm ra một số phương pháp dạy một tiết học hát có hiệu quả đối với các trường THCS

III. Đối tượng và khách thể nghiên cứu:

***Khách thể:** Toàn bộ học sinh khối 8 trường THCS Thái Thịnh.

***Đối tượng:** Một số phương pháp dạy hát phù hợp với hoàn cảnh và đối tượng học sinh của trường.

IV. Giả thiết khoa học:

Giả sử các em rất yêu thích môn học âm nhạc, cụ thể là tiết học hát, các em say mê tìm tòi và tập trước, hoặc được nghe trước những bài hát trong chương trình sách giáo khoa thì kết quả học tập môn học âm nhạc nói chung của các em sẽ rất cao, từ đó giúp các em sẽ phát triển hơn tính tự tin về khả năng ca hát và cảm thụ âm nhạc của mình. Tuy nhiên học sinh có học tốt được hay không cũng một phần dựa vào:

- Phương pháp giảng dạy của giáo viên.

- Ý thức học tập của học sinh.
- Học sinh xác định tầm quan trọng của việc học tập bộ môn này.
- Gia đình luôn quan tâm một cách toàn diện đến việc học tập của con cái.

V. Nhiệm vụ và phạm vi nghiên cứu:

*** Nhiệm vụ:**

- Tìm hiểu cơ sở lí thuyết của đề tài.
- Tìm hiểu ý thức, hứng thú học tập của học sinh đối với môn học âm nhạc nói chung và phân môn học hát nói riêng.
- Nguyên nhân ảnh hưởng đến việc âm nhạc nói chung và phân môn học hát nói riêng của các em ở trường THCS Thái Thịnh.
- Bước đầu đề xuất một số biện pháp để góp phần cho một tiết học hát của các em đạt hiệu quả cao.

*** Phạm vi nghiên cứu:**

Nghiên cứu học sinh của 4 lớp 8 của trường THCS Thái Thịnh.

Tổng số học sinh là: 148 em.

Thời gian nghiên cứu: Từ tháng 9 năm 2010 đến hết tháng 5 năm 2011.

VI. Phương pháp nghiên cứu:

Để thực hiện tốt đề tài này tôi đã chọn và sử dụng một số phương pháp sau:

1. Phương pháp trò chuyện:

Trao đổi trực tiếp với giáo viên bộ môn trực tiếp dạy các em để tìm hiểu về khả năng và hứng thú học tập của học sinh đối với môn học hát, từ đó có phương pháp dạy học phù hợp với các em.

2.Phương pháp điều tra:

Điều tra về khả năng cũng như hứng thú học tập của các em đối với phân môn học hát.

3.Phương pháp quan sát:

Quan sát học sinh trong giờ học, khi tiến hành phương pháp này mục đích của tôi là theo dõi sự chú ý học tập, nghe giảng của các em cũng như ý thức luyện tập thực hành của học sinh trong tiết học hát. Từ đó đánh giá đúng khả năng và ý thức học tập của các em đối với môn học nhằm có phương pháp dạy học hiệu quả hơn.

4.Phương pháp trắc nghiệm:

Tôi đã sử dụng một số câu hỏi có liên quan đến phương pháp dạy âm nhạc nói chung và tiết dạy hát của giáo viên và việc học hát của các em để từ đó đánh giá đúng về ý thức học tập của học sinh cũng như đưa ra được những phương pháp thiết thực gần gũi với các em nhất.

PHẦN II. NỘI DUNG

CHƯƠNG I

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG VỀ LÍ LUẬN.

I. Khái niệm về phương pháp dạy học:

Phương pháp dạy học nói chung chính là cách thức, là biện pháp mà giáo viên sẽ thực hiện ở trên lớp để giúp học sinh khai thác và tìm hiểu nội dung bài học một cách hiệu quả.

Đối với phương pháp dạy hát nói riêng cũng dựa trên nền tảng chung của các phương pháp dạy học, tuy nhiên vì đặc thù của môn học là một trong những môn góp phần làm phát triển toàn diện nhân cách cho học sinh bởi vậy phương pháp dạy âm nhạc không chỉ đơn thuần là giúp học sinh hát đúng bài hát mà còn phải giúp cho các em tăng cường cảm xúc thẩm mỹ với âm nhạc, biết phản ánh cuộc sống bằng hình tượng của âm thanh, tạo cho cảm xúc vui buồn, ưu tư, ...khát vọng với nhiều sắc thái tinh tế của tâm hồn con người từ đó ưa thích âm nhạc, mong muốn và có khả năng làm đẹp cuộc sống bằng âm nhạc.

CHƯƠNG II

THỰC TRẠNG CỦA VIỆC DẠY VÀ HỌC PHÂN MÔN HỌC HÁT Ở MỘT SỐ TRƯỜNG THCS HIỆN NAY.

I. Vị trí của môn học:

Môn học âm nhạc được đưa vào trường phổ thông không nhằm đào tạo cho các em trở thành những người làm nghề âm nhạc, diễn viên, nhạc sĩ, ca sĩ ... mà chính là thông qua âm nhạc để tác động vào đời sống tinh thần của học sinh nhằm hình thành và phát triển năng lực cảm thụ âm nhạc của các em, tạo cho các em có được trình độ văn hoá âm nhạc nhất định, rèn luyện một số kỹ năng đơn giản về ca hát và tập đọc nhạc từ đó kích lệ học sinh tham gia các hoạt động âm nhạc làm cho đời sống tinh thần thêm phong phú lành mạnh, tạo điều kiện để các em bộc lộ và phát triển năng khiếu, giúp các em có sự phát triển hài hoà toàn diện .

Sự có mặt của môn học âm nhạc làm thăng bằng các nội dung học tập góp phần phát triển bồi dưỡng tình cảm, đạo đức, trí tuệ, nhân cách của học sinh . Âm nhạc tạo cho nhà trường không khí vui tươi lành mạnh để các em tăng thêm lòng yêu trường, yêu lớp hoà mình cùng tập thể .

II. Thực trạng của việc dạy và học phân môn học hát ở một số trường THCS hiện nay.

Trong thực tế tất cả mọi người đều quan niệm rằng “ Môn học âm nhạc là môn phụ tầm thường, chỉ việc lên lớp và cho học sinh hát vài bài hát hoặc nghe ngao vài câu cho xong tiết dạy “, hoặc thậm chí cho rằng có môn học cũng được mà không có cũng được nên chính vì lẽ đó mà các học sinh đã gần như tự phụ đối với môn học, điều này cũng tạo cho một số giáo viên chuyên về âm nhạc có tâm lý chán nản và thậm chí còn làm theo quan niệm “ Cho xong tiết” như một số

người vẫn nghĩ. Chính vì lẽ đó mà phần lớn học sinh nếu học hát theo kiểu này thì các em sẽ sớm tạo nên tư tưởng chán nản và dần hình thành trong các em những tư tưởng không đúng về ý nghĩa của môn học.

Qua thực tế giảng dạy ở một số trường cho đến nay, và qua quan sát dự giờ của một số giáo viên dạy âm nhạc đặc biệt là tiết dạy hát tôi đã mạnh dạn đưa ra một số câu hỏi để đánh giá lại kiến thức của học sinh về âm nhạc nói chung, vì nói là học hát song nếu các em không nắm vững việc học nhạc lí và các nốt nhạc cơ bản thì các em sẽ không thể nào học hát một cách hiệu quả. Khi đưa ra câu hỏi tôi thiết nghĩ học sinh sẽ trả lời được ít nhất phải là 80% nhưng thật là buồn khi kết quả điều tra cụ thể cho thấy rằng:

Mẫu 1: Trắc nghiệm việc nắm kiến thức sơ đẳng về môn âm nhạc của học sinh khối 8 trường THCS Thái Thịnh.

Bảng thống kê Điều tra 148 học sinh khối 8

Khối	Nội dung câu hỏi	Số HS tham gia trả lời	Kết quả			
			Đúng	%	Sai	%
8	Em hãy cho biết trường độ của 5 loại hình nốt ()?	148	50	33.79	98	66.21
	Sự khác nhau giữa dấu nối và dấu luyến là gì?	148	20	13.5	128	86.5
	Thể nào là nhịp 2 ?	148	68	45.9	80	54.1
	Thể nào là nhịp 3 ?	148	56	37.8	92	62.2

***Nhận xét:** Qua điều tra kết quả cho thấy rất đáng buồn vì phần lớn câu hỏi rất đơn giản, là kiến thức cũ các em đã học qua song phần lớn các em không nhớ

hết, các em có học và thực tế trong mỗi tiết dạy và học các em đều phải đụng chạm vào những kiến thức này vậy mà các em không thể nhớ, vậy lỗi này do ai? Phải chăng phương pháp truyền đạt của giáo viên chưa tốt, giáo viên không thường xuyên kiểm tra liên hệ để khắc sâu kiến thức cho các em hay do tính chủ quan của các em đối với môn học, chính điều này một phần tác động đến việc các em học hát khó mà chính xác.

III. Tìm hiểu chung về hứng thú học âm nhạc nói chung và học phân môn học hát nói riêng đối với học sinh khối 8 trường THCS Thái Thịnh.

1. Để nắm được học sinh có hứng thú với việc học âm nhạc và học hát hay không tôi lại tiếp tục làm phiếu thăm dò 148 em học sinh khối 8 cụ thể như sau:

Mẫu 2: Điều tra hứng thú học phân môn học hát trong âm nhạc.

Câu hỏi:

1. Em có thích học phân môn học hát không?

a. Có b. không c. Bình thường.

Trả lời: a = 112 em (75.7%).

 b = 7 em (4.7%).

 c = 29 em (19.6%).

2. Khi học một bài hát thường thì các em học trong bao lâu?

a. 20phút b. 35phút c. hết 1 tiết.

Trả lời: a = 148 em (100%). b = 0 em (0%) c = 0em (0%).

Qua kết quả trên cho thấy rằng phần lớn các em rất thích học hát vì học hát chính là môn học nhưng đồng thời cũng là một giờ giúp các em giảm bớt sự căng thẳng mệt mỏi từ những tiết học khác. Tuy nhiên thích học là một chuyện còn để các em học làm sao cho có hiệu quả, học và hát được tốt bài hát còn phụ thuộc

nhiều ở phương pháp giảng dạy của giáo viên, nếu thực sự một bài hát dù dài hay ngắn thì khoảng thời gian học chỉ vền vẹn trong 20 phút thì theo tôi nghĩ và thực tế tôi dạy chưa thể đủ cho một phần của bài hát (Vì trước khi học hát còn

2. Trong quá trình điều tra tôi còn trực tiếp trao đổi với một số giáo viên dạy nhạc khác tại trường và một số trường có hoàn cảnh cũng như khu vực tương tự để có thể nắm rõ hơn về phương pháp dạy của giáo viên và tâm huyết của giáo viên đối với nghề, cụ thể như sau:

a. Cô có cảm thấy tự hào vì mình là một giáo viên dạy nhạc không?

b. Khi dạy phân môn học hát cô có khai thác hết các bước, nội dung theo mục tiêu yêu cầu của bài học?

c. Theo cô thời gian 1 tiết cho một bài học hát là phù hợp hay quá dài?

Nhìn chung qua trả lời của các giáo viên tôi nhận thấy rằng họ là những người rất tâm huyết với nghề và tự hào về phân môn của mình vì mặc dù không phải môn chính (Theo quan niệm chung) song nó đã góp phần không nhỏ cho sự hình thành toàn diện nhân cách của học sinh, mặc dù vậy vẫn còn có một số giáo viên cho rằng vì đây là những vùng học sinh ít có hiểu biết về âm nhạc, nhiều học sinh của nhiều đồng bào dân tộc thiểu số còn chưa rành tiếng phổ thông nên thời gian một tiết đối với một tiết học hát là quá dài vì họ chỉ cần vào thẳng bước tập hát cho học sinh chứ không khai thác các nội dung cần thiết khác để giúp học sinh có thêm hiểu biết về nội dung, cấu trúc cũng như ý nghĩa của bài hát như những trường ở trung tâm, thành phố.

3. Để hiểu rõ hơn về thái độ ý thức học tập của học sinh trong tiết học hát tôi đã dự giờ và quan sát học sinh trong một số tiết. Qua quan sát tôi nhận thấy rằng hầu hết học sinh đều rất chú ý cho việc tập hát, bên cạnh đó chỉ còn rất ít số học sinh không chú ý tập trung lắm đến việc tập hát, Tuy nhiên trong tiết học giáo viên lại rất ít khai thác về nội dung, cấu trúc của bài hát, ít lôi cuốn sự tập trung chú ý

của học sinh, ít đặt ra những câu hỏi để lôi cuốn học sinh trong việc học bài nhạc lí có liên qua đến bài hát và hầu như không nhắc nhở dặn dò các em chép bài hát vào vở khi về nhà.

*Nhận xét: Qua kết quả theo dõi ý thức thái độ học tập của học sinh và trao đổi với một số giáo viên tôi nhận thấy rằng đa số các em đều rất thích học hát, nhưng để học sinh học tốt hơn chủ yếu giáo viên cần có phương pháp hợp lí đối với từng khu vực và đặc điểm của đối tượng học sinh tất nhiên là dựa trên nền tảng của phương pháp chung của bộ môn.

CHƯƠNG III

NGUYÊN NHÂN CỦA VIỆC DẠY HÁT CHƯA HỢP LÝ CỦA MỘT SỐ GIÁO VIÊN.

Thông qua quá trình điều tra tôi thấy nổi cộm lên một số nguyên nhân chủ yếu sau:

* Về phía xã hội: Hiện nay đất nước ta đã chuyển đổi sang cơ chế hội nhập hoá do vậy đời sống của nhân dân nói chung đều đã dần dần được thay đổi, song bên cạnh đó sự phân hoá giàu nghèo trong xã hội lại ngày càng cách xa nhau, nhà nước, xã hội đầu tư chủ yếu cho những vùng đã và đang phát triển còn đối với những vùng sâu, xa không bỏ mặc tuy nhiên sự quan tâm thực sự chưa được thoả đáng, người dân ở những vùng này hết sức lạc hậu và hơn thế nữa miếng ăn chưa đủ no thì nói gì đến món ăn tinh thần.

* Về phía nhà trường: Mặc dù đã được sự quan tâm của lãnh đạo nhà trường, một số giáo viên tuy nhiên vẫn còn không ít khó khăn đó là về cơ sở vật chất chưa thích hợp cho bộ môn, về phía giáo viên thì nhiều giáo viên còn chưa được đào tạo chuyên sâu, chưa chú trọng vào giảng, ít sưu tầm tư liệu để gây hứng thú cho học sinh... nên gặp rất nhiều khó khăn trong công tác giảng dạy.

* Về phía học sinh và gia đình: Gia đình ít quan tâm được đến việc đôn đốc con cái học hành và chuẩn bị bài vở đặc biệt là với môn học âm nhạc, vì phần lớn họ còn chưa hiểu rõ hết tác dụng của việc học âm nhạc đối với sự phát triển của con em mình.

Đối với học sinh các em chỉ biết thích học nhưng chưa định hình được mình phải học như thế nào cho đúng, cho hiệu quả, theo các em “Hát” chỉ là ngêu ngao cho vui nên không cần phải chuẩn bị bài cũng như học bài cũ ở nhà.

CHƯƠNG IV

ĐỀ XUẤT MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP GIẢNG DẠY PHÂN MÔN HỌC HÁT TRONG ÂM NHẠC

Sau đây tôi xin đi vào phương pháp dạy cụ thể của một tiết học hát như sau:

=> **Đối với một tiết học hát** : khi dạy ở trường này cần phải sử dụng những phương pháp sau :

Phải thực hiện đầy đủ 3 bước : làm quen ; tập để hát được bài hát; ôn luyện để nâng cao chất lượng .

Bước 1 : Làm quen .

- Giáo viên phải có bảng phụ treo lên để giáo viên vừa giới thiệu học sinh vừa có thể quan sát trực tiếp .

+ Giáo viên giới thiệu qua vài nét về tác giả và xuất xứ của bài hát .

+ Tìm hiểu nội dung, sắc thái của bài để tạo hứng thú cho học sinh .

VD: Khi dạy bài hát “tuổi đời mênh mông” nhạc và lời của nhạc sĩ Trịnh công Sơn – SGK âm nhạc lớp 8 giáo viên phải hỏi học sinh về nhịp và tính chất của nhịp để từ đó học sinh có thể vận dụng tính chất đó vào trong bài hát được tốt hơn . Giáo viên tiếp tục cho học xác định nội dung của bài hát nói về vấn đề gì .

VD : Bài hát này mang số chỉ nhịp bao nhiêu ? Tính chất của nhịp 4/4 là gì?

+ Giáo viên phải trình bày được cho học sinh nghe bài hát đó .

VD: Đối với bài hát “tuổi đời mênh mông” nhạc và lời của nhạc sĩ Trịnh công Sơn – đã nêu trên giáo viên phải cho học sinh nghe băng mẫu hoặc giáo viên hát mẫu cho học sinh nghe 1-2 lần .

Bước 2 : Tập hát .

- Giáo viên phải giới thiệu ngắn gọn cấu trúc của bài hát, tuy nhiên giáo viên có thể đặt câu hỏi để học sinh tự khai thác cấu trúc của bài (học sinh khối 8), giáo viên chỉ sử dụng bổ sung nếu cần.

-VD : Đối với bài hát “tuổi đời mênh mông” vì học sinh chưa học cách xác định giọng phức tạp ngoài hai giọng đô trưởng và la thứ nên giáo viên có thể xác định giúp cho các em, nhưng đồng thời giáo viên cũng phải đặt câu hỏi để học sinh tự khai thác như :

- ? Trong bài có sử dụng những kí hiệu âm nhạc gì ?

- ? Bài hát được chia làm mấy đoạn ?

- ? Có những đoạn nào giống nhau về giai điệu ?

+ Trước khi học hát thì giáo viên phải cho học sinh luyện thanh từ 1 - 2 phút.

* Giáo viên sẽ đàn hoặc hát mẫu lại từng câu ngắn vài lần rồi mới yêu cầu học sinh hát đồng thời phải bảo đảm tầm cỡ giọng hát của giáo viên và học sinh bằng nhạc cụ, khi giáo viên bắt nhịp giọng phải rõ ràng phù hợp với giọng trung bình của lớp, lắng nghe giọng hát của học sinh để kịp thời uốn nắn điều chỉnh sau mỗi câu, đoạn .

* Giáo viên hướng dẫn tập theo lối móc xích liên kết các câu thành từng đoạn rồi mới ghép thành bài hoàn chỉnh.

* Trong từng câu, từng đoạn giáo viên phải chia từng nhóm nhỏ hoặc cá nhân trình bày lại câu hát hoặc đoạn nhạc đó để giáo viên có thể kịp thời uốn nắn những sai sót cơ bản nếu có.

Bước 3: Ôn luyện và nâng cao chất lượng.

+ Yêu cầu học sinh phải tập hát được đồng đều, thể hiện đúng nhịp và bước đầu tập hát diễn cảm. nếu còn thời gian giáo viên có thể tập cho học sinh một số hình thức thể hiện như: Hát đuổi, hát luân phiên, hát bè hoặc tập cách giãn nhịp để kết thúc .

+ Đánh giá chất lượng hát và gợi ý, tìm tòi một cách hát hay hơn.

** Nhìn chung để thành công trong một tiết dạy âm nhạc giáo viên phải sử dụng tổng hợp các phương pháp dạy học như:

- Phương pháp dùng lời: Giáo viên dùng phương pháp diễn giải kết hợp đàm thoại để giới thiệu bài, trao đổi về nội dung sắc thái của bài và hướng dẫn khi luyện tập.

- Phương pháp luyện tập: Hướng dẫn học sinh tập hát hoặc tập đọc theo mẫu (Của giáo viên) cho đến khi nắm vững bài, ôn luyện để nâng cao chất lượng đây là phương pháp được đặc biệt coi trọng trong việc học tập môn nhạc. Tuy nhiên để thành công trong bất kỳ một tiết học âm nhạc nào cũng đều rất cần những phương tiện chủ yếu để đem lại hiệu quả tốt cho tiết dạy như:

- SGK, SGV và các tài liệu cho giáo viên tham khảo.

- Phương tiện quan trọng nhất là giọng hát của giáo viên phải chính xác và phải có các loại nhạc cụ kèm theo như: Đàn, Máy nghe băng, đĩa.

Sử dụng bảng phụ và một số đồ dùng tượng trưng minh họa.

PHẦN III: ỨNG DỤNG

Cụ thể phương pháp dạy một tiết âm nhạc trong chương trình trung học cơ sở như sau:

Bài 8 - tiết 29(Âm nhạc lớp 8)

Tên bài học:

Học bài hát : **Tuổi đời mênh mông**

Nhạc và lời : Trịnh công Sơn

Để dạy thành công bài hát này trước hết giáo viên phải nêu được :

I. Mục tiêu của bài học:

- Học sinh biết hát đúng giai điệu và lời ca của bài hát .
- Các em cảm nhận được sự khác nhau về tính chất của hai giọng trưởng và thứ cùng được sử dụng trong một bài hát .
- Học sinh cảm nhận được vẻ đẹp của tuổi thơ từ đó các em có ý thức trân trọng, yêu quý những ngày tháng của tuổi thơ đầy hồn nhiên trong sáng . Đồng thời qua bài hát cũng tạo cho các em có tình yêu thiên nhiên, quê hương, đất nước .

II. Chuẩn bị bài giảng:

- Chép bài hát ra bảng phụ .
- Nhạc cụ, máy nghe đĩa và đĩa hát có bài hát *Tuổi đời mênh mông*”
- Giáo viên tập đàn và hát bài hát “*Tuổi đời mênh mông*”, và một số trích đoạn tác phẩm khác của nhạc sĩ Trịnh công Sơn để minh họa.

III. Tiến trình dạy học:

- Ôn định tổ chức.
- Kiểm tra bài cũ.
- Giới thiệu bài.
- Nội dung bài mới.

***Học bài hát : Tuổi đời mênh mông**

Nhạc và lời : Trịnh công Sơn

Trước hết giáo viên phải treo bảng phụ lên bảng cho học sinh quan sát .

Giáo viên giới thiệu qua vài nét về tác giả đồng thời hát minh họa cho học sinh nghe một số trích đoạn tác phẩm âm nhạc nổi tiếng của ông hoặc có thể khuyến khích các em trình bày một trích đoạn ngắn của nhạc sĩ mà các em yêu thích .

Giáo viên yêu cầu học sinh xác định nhịp của bài :

? Bài hát được mang số chỉ nhịp bao nhiêu ? Tính chất của nhịp 4/4 là gì ?

Từ câu trả lời của học sinh giáo viên liên hệ đến cách thể hiện của bài hát phải luôn gắn liền với tính chất đó.

- Giáo viên có thể cho học sinh nghe băng mẫu hoặc hát cho học sinh nghe bài hát 1 lần .

- Giáo viên giới thiệu về cấu trúc của bài : Bài này sử dụng hai loại giọng đó là giọng rê trưởng và giọng rê thứ, do vậy khi chúng ta hát bài hát này lúc thì nghe giai điệu vui nhộn, lúc lại nghe nhẹ nhàng tha thiết .

- ? Các em hãy cho cô biết bài hát này được chia làm mấy đoạn ?

- ? Những đoạn nào có giai điệu giống nhau ?

- Giáo viên giới thiệu “ Bài hát được viết ở hình thức 3 đoạn đơn a – b – a”.
- ? Trong bài hát có sử dụng những kí hiệu âm nhạc gì ?
- Giáo viên giới thiệu qua về cách thức trình bày bài hát để học sinh nắm chắc hơn .
- Giáo viên cho học sinh luyện thanh từ 1-2 phút .
- Tiến hành tập từng câu theo lối móc xích cho đến hết bài.
 - * Mỗi câu giáo viên đàn hoặc hát lại giai điệu từ 2 – 3 lần để học sinh có thể nắm bắt tốt giai điệu của câu hát rồi mới bắt nhịp cho các em hát lại theo giai điệu của đàn đến thành thạo . * Làm tương tự với các câu còn lại .
 - * Giáo viên cho học sinh ghép 2 câu một (Sửa sai nếu có) .
 - * Chỉ định cho cá nhân hoặc nhóm hát lại câu nhạc đó .
 - * Trước khi tập đoạn 2 giáo viên phải giới thiệu có sự chuyển giọng từ trưởng sang thứ do vậy giai điệu của đoạn 2 sẽ mềm mại và trầm lắng hơn .
 - * Ghép các câu thành từng đoạn, yêu cầu học sinh tách nhóm trình bày lại đoạn nhạc đó .
 - * Trong quá trình tập hát giáo viên chú ý những chỗ ngân dài 2,5 đến 3 phách, giáo viên có thể đếm nhịp 2-3 để các em ngân chính xác .
 - * Ghép các đoạn nhỏ thành bài hát hoàn chỉnh, yêu cầu cả lớp trình bày bài hát .
 - * Giáo viên có thể chia nhóm để các em hát luân phiên ở đoạn 1 - 2 và hoà giọng ở đoạn thứ 3, hoặc có thể cho học sinh hát lĩnh xướng từng câu ở đoạn 1 và 3 hoà giọng ở đoạn 2 .

IV .Củng cố bài :

* Giáo viên chỉ định hoặc khuyến khích để học sinh xung phong trình bày lại bài hát theo nhóm hoặc cá nhân . Nhận xét, so sánh nếu cần .

* Nhắc nhở các em về nhà chép và học thuộc bài hát . Chuẩn bị tốt cho bài học sau .

KẾT LUẬN

Trong những năm công tác được phụ trách giảng dạy môn âm nhạc ở trường THCS và qua thử nghiệm nhiều lần đối với học sinh ở nhiều vùng có hoàn cảnh tương tự tôi đã rút ra được và ứng dụng một số phương pháp trên trong quá trình giảng dạy của mình, bước đầu đã đạt được một số hiệu quả nhất định. Thoạt nghe qua thì có lẽ rằng không ít các đồng chí giáo viên đang công tác giảng dạy ở những trường có mặt bằng học sinh và điều kiện thuận lợi cho rằng phương pháp này là cũ hoá, song nếu các đồng chí hãy một lần thử nghiệm với các đối tượng học sinh như tôi đã nêu các đồng chí sẽ nhận thấy các phương pháp mà tôi đưa ra là hợp lí. Tuy vậy vẫn rất mong được sự đóng góp, bổ sung ý kiến của các đồng chí để giúp tôi hoàn thiện hơn trong phương pháp giảng dạy âm nhạc của mình. Tôi xin chân thành cảm ơn./.